

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 305. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358069088.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Det har til alle Tider i enhver Kunstart været en stor Fristelse for Kunstneren at vise sit Herredømme over Stoffet derved, at han trodsede sit Stof paa samme Tid som han brugte det. Der kom et Punkt i Billedhuggerkunstens Historie, hvor man harmedes over, at Stenen var saa tung, og vilde tvinge den til at udtrykke det Svævende og Lette, eller man efterstræbte det Maleriske som Roccocotidens Manierister. Saaledes stræber Romantikerne her at drive Sproget over til den Side, hvorfra det er beslægtet med Musiken, at bruge Ordene mere af Hensyn til, hvordan de lyder, end med Hensyn til deres Betydning. Ligesom Prosa-Forfatterne i vore Dage med mere eller mindre Held bestræber sig for at male ved Hjælp af Ordet, saaledes vilde Romantikerne musicere. At de netop faldt paa denne Ensidighed er let at forklare. Af deres Fejden mod Hensigten, deres Forguden af Ironien fulgte Ønsket om ikke at staa ved det udtalte Ord eller være bundne af det. De bruger det ironisk saaledes, at de kan tage det i sig igen. De vil ikke have det staaende legemligt udenfor sig, pegende mod en Hensigt og et Maal. Ligesom de ved at opfatte Friheden abstrakt som Vilkaarlighed opnaaede at komme tilbage til et Punkt, hvor de kunde gøre saaledes og anderledes efter Behag, saaledes opnaaede de ved at opfatte Sproget blot som Lyd, at gøre det til det pure Stemningsudtryk uden Tendens, *dolgoeO* uden Retning mod Liv og mod Handling. De undgik ikke derved at have en Retning, det undgaar Ingen, men da de ikke havde Retningen Opad og Fremad, sank de ind under Tyngderetningen Nedad og Tilbage. Og idet de nu den ene Gang efter den anden kun lod Ordet optræde 306 for at takke af og erklære sig udygtigt i Sammenligning med Musiken, forstaas det let, at Komponisterne paa deres Side under Indflydelse af den herskende Tidsaand stræbte at udtrykke det romantiske Kunstideal i deres Kunst ved selve de Midler, hvortil Digterne bestandig under deres egen Afmagt havde henvist.